

Handläggare
Mårten Pehrsson
Telefon: 08-508 28 588**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2021-02-16, p. 21

Dispens från förbud mot dumpning av muddermassor

Remiss från länsstyrelsen, dnr 535-74188-2020

Förvaltningens förslag till beslut

1. Tillstyrka ansökan under förutsättning att:
 - Under dumpningsverksamheten ska risken för grumling minimeras.
 - Miljöpåverkan av dumpningen av muddermassor i förhållande till aktuella miljökvalitetsnormer och aktuell statusklassning bör framgå i redovisning exempelvis för kontrollprogram.
 - Sedimenten bör okulärt undersökas i samband med muddring för att avlägsna större skräp innan massorna dumpas för att minska både nedskräpning och spridning av plast inkl. mikroplaster.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Enligt 15 kap 27 § miljöbalken får inte avfall, såsom t.ex. upplogad snö, dumpas inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Länsstyrelsen kan dock i det enskilda fallet ge dispens från förbudet.

Stockholms hamn AB (Hamnen) har i flera på varandra följande beslut haft tidsbegränsad dispens att dumpa snö från hamnområdet vid Lilla Värtan och Saltsjön/Strömmen. För att bibehålla djupet i Hamnens vattenområden krävs det att underhållsmuddring kan genomföras vid behov i hamnområdena. Främst utförs underhållsmuddring vid snödumplingsplatser där det har konstaterats att massorna i huvudsak består av sand, grus och sten med lågt föroreningsinnehåll.

Den senaste dispensen gavs av länsstyrelsen den 2 juli 2018 och medger att Hamnen tippar maximalt 5000 m³ muddermassor per år vid Lilla Värtan samt Strömmen/Saltsjön och gällde till den 30 april 2020. Hamnen har nu inkommit till länsstyrelsen med en ny dispensansökan.

Miljöförvaltningen tillstyrker att dispens ges men betonar vikten av att Hamnen har som målsättning att finna alternativa lösningar som innebär att avfall och skräp kan fångas upp och inte spridas vidare till recipient från dumpad snö eller muddermassor uppkomna från dumpning av snö.

Bakgrund

Tidigare dispenser

Enligt 15 kap 27 § miljöbalken får inte avfall dumpas inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Länsstyrelsen kan dock i det enskilda fallet ge dispens från förbudet.

För att bibehålla djupet i Hamnens vattenområden krävs det att underhållsmuddring kan genomföras vid behov i hamnområdena. Den senaste dispensen gavs av länsstyrelsen den 2 juli 2018 och medger att Hamnen tippar maximalt 5000 m³ muddermassor per år vid Lilla Värtan samt Strömmen/Saltsjön och gällde till den 30 april 2020. Hamnen har nu inkommit till länsstyrelsen med en ny dispensansökan.

Ansökan om dispens från dumpningsförbudet

Hamnen har inkommit med en ny dispensansökan från förbud mot dumpning av avfall i Lilla Värtan och Saltsjön/Strömmen, avseende cirka 5 000 m³ muddermassor per år från underhållsmuddring. Dispens söks för upptill fem år från och med det att dispens medges.

För att bibehålla djupet i Hamnens vattenområden krävs det att underhållsmuddring kan genomföras vid behov i hamnområdena. Främst utförs underhållsmuddring vid snödumplingsplatser där det har konstaterats att massorna i huvudsak består av sand, grus och sten med lågt föroreningsinnehåll. Då muddermassorna i huvudsak utgörs av grövre material av en typ som vanligtvis inte innehåller föroreningar provtas materialet enbart vid misstanke om förorening. Om föroreningar förekommer i halter över föreslagna riktvärden (i enlighet med tidigare medgivna dispenser) tas massorna omhand på land. De massor som underhållsmuddringen ger upphov till dumpas

sedan vid tidigare medgivna dumpningsplatser inom Lilla Värtan och Saltsjön.

Alternativ till dumpning

Även om muddring längs andra kajer än de där snötippning skett kan förekomma är det främsta skälet till underhållsmuddring den uppgrundning som dumpning av snömassor resulterar i. Snömassornas innehåll av grus, sand och sten, vars ursprung är ifrån halkbekämpning, sedimenterar på snödumpningsplatserna och måste sedan omhändertas.

Hamnen bedömer att återvinning av materialet inte kan utföras på ett kostnadseffektivt sätt med nu tillgängliga metoder. Med hänvisning till det projekt som startats i samarbete med LTU är Hamnens förhoppning att man, genom att miljösäkra hanteringen av snömassor, kan minska behovet av dumpning av muddermassor samt sätta in åtgärder för att minimera miljöpåverkan från dumpningen på recipienten.

Mängder som dumpas

Hamnen söker dispens avseende cirka 5 000 m³ muddermassor per år från underhållsmuddring. Dispens söks för upptill fem år från och med det att dispens medges.

Underhållsmuddring och dumpning planeras att ske under perioden 1 september till 30 april. Rapportering av utförd egenkontroll sker årligen i miljörapport.

Miljöpåverkan

I samband med en tidigare dispensansökan för dumpning av snö och muddermassor genomfördes en större utredning rörande miljöpåverkan (NIRAS, 2010). Provtagningar har inför och efter det utförts av snö från hamnområdena och av sediment från snödumpning områdena.

Sammanfattningsvis konstaterades det i utredningen att dumpning av snö ifrån hamnområdena påverkade recipienten i form av uppgrundning. Analyser av sedimenten ifrån snödumpningsplatserna visade att de till största del bestod av sand och grus med ursprung i halkbekämpning. De uppmätta halterna av metaller i sedimenten kunde konstateras ligga långt under klassgränsen för avvikelseklass 4 i Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för sediment (Naturvårdsverket, 1999).

Ärendet

Länsstyrelsen har remitterat ansökan till miljö- och hälsoskyddsnämnden för svar senast den 22 januari 2021. Miljö-

och hälsoskyddsnämnden har fått förlängd remisstid till den 17 februari 2021 vilket innebär att beslutet måste justeras omedelbart.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Plan och miljö i samarbete med Miljöanalysavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Påverkan på miljökvalitetsnormerna

Stockholms sjöar, vattendrag och kustvatten är hårt belastade av mänsklig aktivitet. Senast 2027 ska Stockholms sjöar, vattendrag och kustvatten uppnå god ekologisk och kemisk status enligt EU:s vattendirektiv. Det pågår ett omfattande arbete med att förbättra vattenkvaliteten i stadens vattenförekomster. Lokala åtgärdsprogram tas fram med åtgärder för att minska den historiska och befintliga belastningen på vattenförekomsterna.

Skyddsåtgärder för miljökvalitetsnormerna

I samband med dumpning av muddermassor finns en risk att förorenade sediment sprids i recipienterna. Dispens ska medges under förutsättning att risken för spridning av förorenade sediment, i samband med dumpningsverksamheten, minimeras, t.ex. med siltgardin.

Miljöpåverkan av dumpningen av muddermassor i förhållande till aktuella miljökvalitetsnormer och aktuell statusklassning bör framgå i redovisning exempelvis för kontrollprogram.

Tillförsel av skräp och mikroplast

Det pågår också arbete för att minska tillförseln av plast till vattenområdena i Stockholm. Nedskräpning bedöms vara en av de största källorna till mikroplast i miljön. Att dumpa upplogad snö innebär att plastskräp som finns i snön följer med till recipienten. Tipplatserna vid Lilla Värtan och Saltsjön/Strömmen nyttjas även av bl.a. Stockholms stad med dumpning av snö från innerstaden som har ett högre innehåll av skräp, än snö från Hamnens område. Det har visat sig svårt att plocka bort allt skräp innan dumpning. När väl snön är dumpad kan bara, i bästa fall, större avfall som påsar och liknande plockas upp från båt.

Skyddsåtgärder för tillförsel av skräp och mikroplast

Med hänvisning till ovanstående anser miljöförvaltningen att Hamnen ska säkerställa att sedimenten undersöks okulärt i samband med muddring för att avlägsna större skräp innan massorna dumpas för att minska både nedskräpning och spridning av plast inkl. mikroplaster. Hamnen måste även ha som målsättning att finna

alternativa lösningar som innebär att avfall och skräp effektivare kan fångas upp och inte spridas vidare till recipient från dumpad snö eller muddermassor uppkomna från dumpning av snö. Då skulle belastningen på recipienterna minska i linje med stadens arbete med att minimera spridningen av mikroplast.

Enligt Stockholms ”Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024”, som är antagen av kommunfullmäktige 2020-01-27, ska Stockholms hamnar från år 2020 *”Genomföra pilotprojekt eller utredning gällande sjöbaserade anordningar eller barriärer för automatisk uppsamling av skräp i vattenmiljö”*.

Bilagor

1. 2020-18485 Ansökan dispens från förbud att dumpa muddermassor_hamnen.pdf